

45 (44)

Huraa yaala yumga.

¹ *Kooraa kpaturu yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan. Sɔkłb yumgan. Ta yumhɔmgan^a. Bà yuuma-ka wo ban yuuma « moot fit » yumga^b lee.

² Diilhɔma fiifia gidwa mà ni gid gid,
maa mà yum huraawu yumga le.
Mà gbaama nan na
mà gelmga kagdgm mà noon
wo wadfioorthɔmfii fioortgu.

³ Vn yatg dabee membee kwεelm
v̄ noon ror gohɔmt hent.
Tii kaa nnii
Saberma nohɔmr nn ba v̄ kaa kakefinan.

⁴ Hoodwamta, jad v̄ hoodjuuga
v̄ werii v̄ bermt n v̄ kwεelm want !

⁵ ? V̄ kwεelm wantii nnii bee ?
Tii nnii na v̄ jum jugun.
Jib nan v̄ hoodlɔɔrn,
v̄ teew gobiint n lamɛegu I kaa
ka lagaa n bii b̄ ba sɔbb bii mɛf' !
I ba na v̄ ŋmɛegt weriim v̄ gemmnt
I safi nidba fobefigu.

⁶ V̄ fiimi ba sesegii,
fi ba fi nyatr v̄ rafeedba nyama,
lee, tiga door v̄ kwεen.

⁷ Ven, ven boo Saŋband ven,
v̄ huraant jad ba d̄ baam kakefinan^d,
v̄ huraant dabiir ba d̄ ta baam kakefinan,
I saa, v̄ huraantii ba na gobiint retn^e.

⁸ Sɔkla want t̄ ba sɔbb tii,
ka nyafiaa bii b̄ kpafi hɔm bii.
Wo ln ba welee lee,
ven, ven boo Saŋband ven,
miim na Saberma mɔma vu v̄ jugun tilaara kpaam,
lee, n bant-v̄ v̄ hurtaab huuga.

⁹ L̄ saa, kpaam jugu jugu
m̄ ba na kasant rem mii^f,

mii kunwa kun kun n v̄ dimt.

V̄ huraant haar nn ba lee,

bà maantr-d n ȳmeymeyina

d' ka ba kweelm.

Bà gbul kan *janjali I safi-v nyaagb.

¹⁰ Huraamba biirii ba v̄ foggba huuga.

Lee, v̄ najuudu fiēn kaalaŋhōmgee nii,

taa nya jefira ka maantr

n lil sika mōma tobjili n hì laalm.

¹¹ Mā bēra, kewlg ! Kpaa yun !

Lo tobr n mā wee !

Hōŋ v̄ tigr gweet

v̄ lag n v̄ sa haar mēf' !

¹² ḡ Lag v̄ bēerm kaa nnii

huraa nn da feba v̄ kaa ?

Gwefima, wo fian ba na v̄ berm lee,

hofilg vyenwu fià tiŋa.

¹³ Lee wen lee,

*Tiir tiiba nan daan

bà si-v want,

kwegdm tiiba mōmba nan ba bà bagm na bà teegm-v.

¹⁴ Huraa beerwunwuna waa,

fià ba bēerm kpaalaa.

Kpay fian jibna !

Ḩà keda ka yofr dimberma.

¹⁵ Kpay ban kenna-wu n huraa wee !

Lee, fiá dima ȳmedwa ȳmed ȳmed,

biirfelii hefila-wu,

wú n hin bà keda n huraa wee.

¹⁶ Hì keda ka nyaaga ka haaw.

Lee, kpay ban jiba huraa haar nii !

¹⁷ Huraa, v̄ buga n v̄ yakii nan kadaa v̄ yandaba tagrn,

lee, v̄ nan kalg-hi huraantn

tant mément jugun.

¹⁸ Lee, mā yumga nan fiēna na

bá deer v̄ hidr waaga wo waaga,

I saa, tiga mena jafirm-v kakefinaan.

45 Yumii

Bà gbul kan janjali l` safi-v nyaağb.
Huraamba biirii ba v` fögba huuga.

- 1) Vn yatg dabee məmbee kwεelm
v` noon ror gohōmt hent.
Tii kaa nnii
Saberma nohōmr nn ba v` kaa kakefnan.
- 2) Hoodwamta, jad v` hoodjuuga
v` werii v` bermt n v` kwεelm want!
¿ V` kwεelm wantii nnii bee?
Tii nnii na v` jum jugun.
- 3) Huraa bεerwunwuna waa
ħà ba bεerm kpaalaa
kpay ħan jibna!
Ħà keda ka yofr dimberma.
- 4) Lee, mà yumga nan fiena na
ba deer v` hidr waaga wo waaga
l` saa, tiga məna jaħrm-v kakefnaan.

47 (46)

Saŋgband nnii huraa. L` ba na bà nyɔkm-d.

¹ *Kooraा kpaturu tiiba yumga. Kà ba yemyuumtba berma wadgan.

² Tiga məna tiiba-n,
gbum-n nataran !
Bubm-n Sabermwu bubii
n` kwεeri rita !

³ Biilm, Saŋgband məmr kpafì heee,
I` ba na bá valgm-d !
Dii nnii tant ment hurberma.

⁴ Dii lo tiga t` kwεen.
Dii fiera t` ka kad fià jugun.

⁵ Dii bantg kɔrgu n to-t
t` ka welwa.
Ten nnii Yakooba buudm^a.

Ten nnii dn sɔkla. (**Bubga*)

⁶ Saberm Saŋband kota d̄ haarn^b,
bà foora ka hofí *muulii.

⁷ Yuum-n ka nyɔka Saberma !

Yuum-n, yuum-n ka gbu *janjali !

Wii nnii t̄ huraa.

Yuum-n ka gbu *janjali !

⁸ Biilm, Saberm nnii tant mənt huraa.

Yuum-n-wu yumhɔmii ka gbu *janjali !

⁹ Saberm nnii tiga mēna huraa.

fìà kada fìà horaant jargan.

Wii yen n jafí hefil n kan.

¹⁰ Tiga bermba n Ḵabrahaama buudm tiiba ten,

ten, ten ba na Saberma tigr ten,

t̄ kpogl taa^d.

Biilm, Saberma hefil n tant fiēn bermba.

Wii beel l̄ mēngu jugun.

47 Yumii

Yuum-n ka nyɔka Saberma ! (2x)

Yuum-n ka gbu janjali!

Wii nnii t̄ huraa.

Saberm nnii tant mənt huraa.

Bubm-n Sabermwu bubii.

Yuum-n ka nyɔka Saberma ! (2x)

Saberm Saŋband kota d̄ haarn

bà foora ka hofí muulii

fìà kada fìà horaant jargan.

Yuum-n ka nyɔka Saberma ! (2x)

ten ba na Saberma tigr ten

Ḵabrahaama buudm tiiba ten

Ten nnii Yakooba buudm.

Yuum-n ka nyɔka Saberma ! (2x)

Ten nnii dn sɔkla.

Wii beel l̄ mēngu jugun.

Yuum-n ka nyɔka Saberma ! (2x)

50 (49)

Saberma yaagu.

¹ **Hasaafa yumga.*

Saberm Gemm-menm tia Saŋband gweelan.

Îà hofiaa nidbee memembee

I lög tonju kwœen kakefinan kù faaga.

² *Siyoon duur fienii,

Saberma rea kan fiayen fià wiinbermgan.

Kaalajee ba kwœelm kpaalaa.

³ Lee, f Saberma kennan,

fià kpaa ba kpofi,

lee, fiá nonga nii, boglam totra l memenguu,

I saa fiambermm mɔmm fuura fiá kpama.

⁴ Îà bo na fià yaa fià tigr n yaagu,

lee n ka hofiaa saŋgbambiim n tant.

⁵ Îà bɔfɔc na :

« Kpogl-n-ma mà reba,

I kɔtɔd na bee da fiera *vit

I ka weraa na má n ban f ba *tuarnt. »

⁶ Saŋgbambiim faa na

Saberma ba sɔbb,

na wii yaa yaani. (*Bubga)

⁷ Îà bɔfɔc na :

« Nen, nen ba na mà tigr nen, kewlg-n,

mà bo na mà gwœel n nen,

Yisrafieel tiiba nen.

Man nnii Saŋband,

man nnii n` Saberma.

Mà ba mà kpal-n.

⁸ Mà kpaa kpal-n *vit nn vid-ma tii kaa :

n` vidl-ma heruf'.

⁹ Lee, mà kpafi mà daan n` ni fiaa

mà lög naadaar,

laa, mà jib fià kodiirn

mà mug butajuntgu.

¹⁰ ï N kpaa mi na

kpam dɔmii ménmii ba na mà remn ?,

duuran n raanin remii məfi'.

¹¹ Ƞmenii hí ba duuran hii menhii,

¿ mà kpaa yuu-hin ?

L' saa, bii b' ba vuugun bii membii,

¿ lag mà rebn ?

¹² Ka kɔm nn la ba m` bee m` kuu-ma,

¿ mà haar mà bɔfīɔm nen laa ?

Biilm, tantii mentii ba na mà retrn,

n bii b' ba t' jugun bii membii məfi'.

¹³ ¿ Naadaara namt nnii man jun ?

¿ Butajunta jiim nnii man nyin ?

¹⁴ Lee, Saberm manii,

*vit ln ba na n̄ safim-ma tii nnii na

n̄ yuum yumii ka seeŋa mà mɔma,

ka ta fiɛna bii nn foor na n̄ fiɛm-ma bii jugun.

¹⁵ Welee lee, ka kunyɔŋu t da n ka yata nii,

hofi-n-ma, maa mà sofidg-n,

lee, n̄ bakrm-ma. »

¹⁶ Nidtalm lee, Saberma bɔfīɔ-wu na :

« Sɔkla na v̄ tɔgiim mà *baſilb v noon n jaſi'

ka mi na t̄ *tuurntii hentii nnii.

¿ Ben nnii welee ?

¹⁷ Ta kir mà haglbii

ka kɔfida mà gweet.

¿ Ben nnii welee ?

¹⁸ Ka v̄ nyaan bawdaa,

v̄ n wun n̄ ka turaa.

Ka v̄ nyaan yaruutaa,

v̄ n wun n̄ ka kad.

¹⁹ Gobeſit n jaſi ror v̄ noon,

v̄ gelmga kud gokaat hent.

²⁰ Vn kadaa volba man lee,

n ka bɔfīɔ v̄ teela gweet beſigu.

Welee tiibee nɔngan nnii

vn kofila vyen v̄ teela mɔma hidr.

²¹ ¿ Lag vn fiera welee wantii mentii ?

má ka hen.

Lee, v̄ ka diila wo

mà boo vn ba lee, ¿ laa bee ?

Maa mà kpal-v,
mà kaal v̄ b̄efigu vn fier kuu menguu kuyen kuyen. »

²² « Nen, nen gwidaa-ma kaawr nen,
mà b̄oh̄o-n ka lil h̄om na n̄ kewii,
ka lag welee,
maa mà sadr-n saagu saagu,
fii kpafì fià sofidg-n felaf'.

²³ Hii fá yuuma yumii ka seeja-ma wii,
wii fiéna *vit ln ba na bá safim-ma tii,
l̄ jeéla-ma.
Hà l̄ogra hurh̄omu.
Huu jugun nnii, Saberm man,
man ba mà werii-wu mà jugu dafb. »

50 Yumii

Saberma rea kan hayen fià wiinbermgan.
Kaalanee ba kwéélm kpaalaa.

1) Hà bo na fià yaa fià tigr n yaagu,
lee n ka hofaa sañgbambiim n tant.

2) « Kpogl-n-ma mà reba,
l̄ k̄otd na bee da fiera vit
l̄ ka weraa na má n ban t̄ ba tuurnt. »

3) Hà b̄oh̄o na :
« Nen, nen ba na mà tigr nen,
kewlg-n, mà bo na mà gwéel n nen.

4) Mà kpaa kpal-n vit nn vid-ma tii kaa :
n̄ vidl-ma h̄eruh'. Lee,
mà kpafì mà daan n̄ ni fiaa.

5) Ka k̄om nn la ba m̄ bee m̄ kuu-ma,
¿ mà haar mà b̄oh̄o-nen laa ?
Biilm, tantii mentii ba na mà retn.

6) ¿ Naadaara namt nnii man jun ?
¿ Butajunta jiim nnii man nyin ?
Saberm manii,
yuum yumii ka seeja mà m̄oma.

7) Há yuuma yumii ka seeŋa-ma wii, fiəna vit
In ban a bá safim-ma tii, l' jeenla ma,
man ba mà werii-wu mà jugu dafib.

65 (64)

Bá nyɔkm Saŋband na dii doowan !

¹ Davienda yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.

² Hoo, Saŋband !

Ven, ven go *Siyoon duur fiən ven,
magra na bá nyɔkm-v^a.
L' saa, bii tn foor na tii t̄ fiem-v bii,
t̄ vala-b ka fiəna b' jugun.

³ Ven, ven kewla baaben tia seeŋb ven,
nidbee məmbee kenna n v̄ wee.

⁴ L' saa t̄ fubefihii mənhii yata-t jeegu,
gwəntafi lee, venii,
vii waalaa-t t̄ befigu.

⁵ Lameegu tii nnii nid vn banta wii,
nyɔfila-wu n vyen
n saa fiá ka go v̄ haarn.
Tn jum-n nan lameegu kú ba v̄ haarn kuu,
v̄ habuudr məmrn rekuu,
tn jum-n-ku kakefinan !

⁶ Saberma !
Leeda-t ka fiəna hoolgu want.
Tii weraa na v̄ ȷmeeegt ba səbb.
Lee, ven nnii t̄ jundafida,
tant fiən nidbee məmbee lɔɔ v̄ fiən bá daağb,
ka lagaa n bá baa n nyaam bee məfi'.

⁷ Vyen v̄ kwəgdin nnii vn bafi duura.
Ba n gemmmt kpaalaa.

⁸ L' saa, v̄ kowr vn ba n dii nnii
vn kwiinla nyaam n m` wada l̄ kpuurb,
ka lagaa n tiga biirb məfi'.

⁹ Lee, bii v̄ lamba nn ba b' jugun bii,
b' safil kɔrgun nidba fobefigu,

ka lagaa n bá la baa vɔkun bee mɛfi'.
Welee fiena tant fiɛn nidba buba-v bubii,
I' lɔg toŋu kween kakefinan kù faaga.

- ¹⁰ Ven kiiga tant jugun,
ven safil tantii nyaalm,
ven hugla-t n kwægt ment.
Hoo Saberma ! Safil sai ka kpaa keɛma
le, I' maantra tant
ka safi nidwu dikafib.

- ¹¹ Ven hugla kwegdi n nyaalm,
ven maantra vugi,
ven saa maleem t ka roon
ka nyifaa tant hɔm,
ven kaawla kɔrgun want t' gbuñ tii jugun.

- ¹² Welee nnii vn kalgra bind n v' ɻmɛɛhɔmt.
V kan niwaa v' nakpaña ree,
hugla kan n jafiaam,

- ¹³ ka lagaa n kpamlɔŋjun dɔmgwifia.
Dui hugl n nyaagb ɻmei,
¹⁴ I' saa, fei n buri door dɔmgwifiiifeen
I' tɔn wo dimt dela.
Yaant ni, dikafib t hu
I' ka boo dimr diir.
L' mɛnguu nyaaga, ka yuuma, ka fioora.

65 Yumii

Ven, ven go Siyoon duur hɛn
ven magra na bà nyɔkm-v.

- 1) Ven, ven kewla baaben tia seenjb
nidbee mɛmbee kenna n v' wee.
- 2) Lamɛegu tii nnii nid vn banta wii
nyɔhla-wu n vyen.
- 3) Tn jum-n nan lamɛegu kú ba v' haarn kuu
v' habuudr mɔmrn rekku.
- 4) Leeda-t ka fiena hoolgu want

ti weraa na v` ñmeeegt ba s̄obb.

5) Bii v` lamba nn ba b` jugun bii
saħl k̄orgun nidba fobęħgu.

6) Ven kiiga tantii jugun
ven saħl tantii nyaalm.

7) Ven hugla-t n kwęgt męnt
saħl sai ka kpaa kęema.

68 (67)

Saŋgband jugun deb yumga.

¹ Davienda yumga. Kà ba yuumyuumtba bermba wadgan. Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu.

² Saberma vidgn.

Ĥá rafeedba, bee nyafiaa-wu,
bà sol ka yadra taa v̄okun n wun.

³ Ħà b̄oraa-ba^a

wo nyii nn dugda n boorm lee.
Bà boo hiit, tulgu fiena t' neent.
L̄ ta ba yenmii n b̄efiba :
bà boora Saberma n̄ongan.

⁴ H̄omba lee,

bee nyaaga Saberma n̄ongan,
bà nyinwa ka welwa wel wel.

⁵ Yuum-n Saberma yumii

ka hofí fiá hidr ka gbu *janjali !
Wat nnii fiá hooddeer.
Koo-n-wu huru !
Bà hofil-wu na Sangband.
Bem-n nyaagħbn ka fioora fiá n̄ongan !

⁶ Wii nnii kunyɔġbii sa,

wii ta taawa kuñfġġba kaa.

Ĥá ba fiá haarn ka ba na wii nnii wii.

⁷ Ħii fiá kpafí n fií wii,

fiá safim-wu haar.

Ĥá ba sargan wii,

há ree-wu kà ni nyaägbn.

Biiba bá kir-wu bee lee,

fiá fiem na bà goom kaalaŋkparmgun.

⁸ Hoo Saberma !

Vn da dëfir v̄ tigr nöngan lee,

ka kpafiaa-d n kpamkparmgu. (*Bubga)

⁹ Lee, vii kaa, tant t dam^b,

sangbambiim t vu saaga.

Hoo Saberma !

ven da ree vyen n werii *Sinaayi duur jugun,

ven nnnii Yisrafieel tiiba nn door tijan.

¹⁰ Hoo Saberma !

ven kena n toju kù ni hõm,

v̄ kõrgu nn kuum lee, kú himt.

¹¹ Kõrguu, ven da maantr-ku.

Ree nnii v̄ tigr nn kad.

Ba hõm kpaalaa n kunyõntiiba.

¹² Saberma tɔɔ wad,

yelmaa fõgba hiinu t ka faa gohõmtntina na :

¹³ « Huraamba bafi kili,

bà tawdba sol ka yɔfiwa,

I saa na fõgba bá kpat bà hayan bee,

bà raar taa bà want.

¹⁴ Bà mëfira kurjymend n fiid-d n kudnaju,

I saa d̄ kowt ba n sikmɔla^d.

¿ Nii doora yem n` want huugan ?

¹⁵ Gemm-menm tia nn yadra horaamba vɔkun lee,

I boo nyangafiga fentr Duhool^e. »

¹⁶ *Basaan duur ba na dubefirn,

kaalaŋbefii ba d̄ jugun kɔd.

¹⁷ ¿ Ben kaa nnii duur d̄ fiem ba kaalaŋbefii dii

dn ta fiem nɔmmɔlb n duur Saberma nn kɔtg dii^e ?

Îà kɔtg-d na fià goom d̄ fiem.

Ka ln la ba,

Sangband ba d̄ la goom kan kakefinan.

¹⁸ ¿ Baa bà bee bà kaal Saberma hoodlɔra ?

Îà ba ruuni ruuni.

Saberma ba fià huuga.

Wii da ree fiayenwu *Sinaayi duur fiem,

fà ba fià kaalaŋbermgà mɔmgan.

¹⁹ Hà kotg faaga lig lig,
wú n fian mogr bee,
ka sofidg nidba want n gemmnt^f,
l̄ lag n bá kpaa door-wu tiŋan bee,
na Saberm Saŋband bəm n haar.

²⁰ Bá nyɔkm Saberma !
Hà kiiga t̄ fiɛn goor wo goor.
Saberma dafil t̄ jugu.

²¹ Wii nnii tn door tiŋan,
Wii nnii Saŋband
wii dafil t̄ jugu.
Hà ba n gemmnt na fià ree-t kuumn.

²² Hà rafeedba lee,
bee kpafì n bà nifì n fí kwifir.
Ban la ba na koowt tiiba^g lee,
fià waaga bà juuni.

²³ Saberma bɔfìɔ na :
Maa mà ŋmelgn-ba,
Maa mà ŋmelgn-ba
ka bà la ba *Basaan duur jugun,
laa nyaam kween.

²⁴ Welee lee,
v̄ da v̄ bee v̄ hamtrm v̄ rafeedba jiimn,
lee, v̄ gwéi lentr hì teg.
Saberma noon gwéet nnii.

²⁵ Hoo Saberma !
Ven nnii man door tiŋan,
ven nnii mà huraa.
Vn da diir jugun n ka jiba v̄ haarn lee,
nidfigm da nawdra ka hefila-v,
m̄ da kpafì jafì'.
Nidbee membee da nyanan.

²⁶ Yumyuumtba da ba nɔngan,
*janjali gbuudba tagd-ba kaa,
biirii ba kpama ka gbu bina.
Bà da yuuma na :
²⁷ « Kpogl-n taa n̄ jum kasant
ka nyɔka Saberma !

Nen, Yisrafeel tiiba mɔmba nen,
seejm-n Saŋband ! »

²⁸ Beñyamiina buudm tiiba ba kan,
da wii nnii bunooga.
Bee deſira nɔngan^h.
Yuudaa buudmn horaamba ta bee,
bá n bà nidba,
nyaağb hoda bogm bà huuga^f.
Jibuloona buudmn horaamba
n ta Naftalia buudmn reba ta bee.

²⁹ Nen, nen door Saberma tiŋa nen,
n` kee n` bəm n gemmmt,
wii mɔma beda weleeⁱ.
Hoo Saberma !
Hafilg vn fetg-t fiɛb bii !

³⁰ Ba n faaga v̄ haarn
ka mad Yerusalem v̄ kween.
L̄ ba na horaamba safim-v want.

³¹ Kpal-ba !
Hejift kaagrn dɔm bibifiguu
n tigvolfiee, kpamnaagi n fì bii kodiirfiee,
l̄ ba na l̄ menguu daan n liğbkpaïjm
bà filtm v̄ tiŋa.
Yadr tiga fiá sɔkla hoodr ffee !

³² Bermba reda Hejift n daan.
*Kuus tiiba taana ka sol,
bà nifi t hugl n want na bà si Saberma.
³³ Tiga mēna tiiba-n,
yuum-n Sabermwu yumii ka gbu *janjali ! (*Bubga)

³⁴ Saŋbambiim manna n ka bee.
Mii biimn nnii fià hooddeer nn bee,
yuum-n-wu yumii !
Hee-n hɔm !
Hà gwæelan.
¿ Noted nnii welee ?

³⁵ Miigm-n Saberma gemmmt !
Hà ba fià bermtn ka mad Yisrafeel,
fià gemmmt hugl saŋbambiimii mənmii.

³⁶ Hoo Saberma !

Ban taana v` kan go ree lee,
I ka safi fobefigu.
Biilm, kaalajee ba n kayen.
Ven nnii Saberma,
Yisrafeel tiiba doora-v tijan.
Ven safil-ba kwegdi n gemmnt.
Saberma, ven fiera njmeeëgb !

68 Yumii

Yuum-n Saberma yumii
ka hof hâ hidr ka gbu janjali.

- 1) Ben-n nyaagbn ka foora hâ nongan
Wii nnii kunyøgbii sa
Wii ta taawa kunfogba kaa.
Hà ba hâ haarn ka ban a wii nnii wii.
- 2) Hii hâ kpfâ n hii wii,
hâ sahm-wu haar.
Hâ ba sargan wii,
hâ ree-wu kâ ni nyaagbn.
- 3) Biiba bá kir-wu bee lee
hâ hena bà goom kaalañkparmgun.
Vn da dëfr v` tigr nongan lee,
ka kpfhaa-d n kpamkparmgu.
- 4) Lee, vii kaa tant t dam
Saægbambiim t vu saaga
Vn da ree vyen n werii Sinaayi duur jugun.
- 5) Bâ nyokm Saberma
Hâ kiiga t` hæn goor wo goor.
Saberma dafl t` jugu.
Wii nnii tn door tijan.